

“BU MİLLETEN BİR HALT OLMAZ” MI?

16 Ağustos 2023

Yıldırım Koç

Halkı tanımadan ve anlamadan, halkı aşağılayıp ona tepeden bakarak ona öğretmenlik yapmaya kalkan kişiler, gerçekçi olmayan beklentilerinde hayal kırıklığına uğrayınca “bu milletten bir halt olmaz” derler. Yüzyıllar önce, “halkı küçümseyen kendisi küçümsenir” denmiş. Bu milletten mi bir halt olmaz, bunu diyenlerden mi?

Deprem bilimciler veya sismologlar, yaptıkları bilimsel çalışmalarla yer kabuğundaki gelişmeleri önceden tespit edebilmeye çalışır. Bu alanda kısa vadeye ilişkin tahmin yapılamaz. Bir depremi bırakın birkaç gün, birkaç dakika önce bile tahmin edebilmek mümkün değildir.

Meteorolog veya meteoroloji uzmanlarının işi epeyce daha kolaydır. Önümüzdeki günlere ve bazen haftalara ilişkin öngörülerde bulunabilirler. İyi bir meteorolog, gerçek ve doğru veri kaynaklarına erişebiliyorsa, doğru bir analizle hava durumuna ilişkin güvenilir tahminlerde bulunabilir.

Toplumsal bilimler çalışanlar da geleceğe ilişkin öngörülerde bulunabilir. Ancak bunun önkoşulu, son derece karmaşık olan insan ve toplum yapısına ilişkin doğru yerlere bakabilmesi, somut şartların somut tahlilini bilimsel yöntemlerle ve gerçekçi bir biçimde yapmasıdır. Hayatın olağanüstü karmaşıklığı ve sürekli değişimi içinde yapılan analizler ve öngörülerde yanılma her zaman olabilir. Toplumsal bilimler çalışanının konumu deprem bilimciden çok daha kolaydır; ancak bir meteoroloji uzmanı kadar başarılı olma olasılığı çok düşüktür.

Toplumsal olaylarla ilgilenenler veya sosyal bilimciler arasında en yaygın hastalıklardan biri, Osmanlıca ifadesiyle, “enfüsiyye”dir. Bilimsel tembellik ve enfüsiyye birlikte gelişir.

“Enfüsiyye”, sübjektivizm veya öznelcilik demektir. Diğer bir deyişle, dünyaya baktığınızda dünyada olanları değil, gönlünüzden geçeni görürsünüz.

Toplumsal gelişmeleri kavramaya ve bazen etkilemeye çalışanların çok kullandıkları sözlerden biri, “somut şartların somut tahlili”dir. Ancak nedense bu insanların çoğu somut şartların somut tahlilini değil de “sübjektif tahlilini” veya öznel analizini yapmaya daha yatkındırlar.

“Yoksulluk edebiyatı”, günümüzde sübjektivizmin önemli bir örneğidir.

Gönlünüzden geçene uymayan değerlendirmelerle karşılaştığınızda, doğru olan, gözlerinizi açıp, somut durumu görmeye çalışmak, bilimsel analizler yapmak olmalıdır.

AKP’ye karşı olanların önemli bir bölümü, AKP’nin işçileri, memurları, işsizleri, emeklileri sürekli olarak yoksullaştırdığı gibi bir görüşü savunurlar. Gönüllerinden geçen, AKP gibi bir siyasi yapının emekçi sınıf ve tabakaları ezmesi, yoksullaştırması, baskı altında tutmasıdır.

Bu görüşü savunanlara göre, eğer ezildiği, sömürüldüğü, yoksullaştırıldığı ve baskı altında tutulduğu düşünülen bir kitle, seçimlerde yine AKP’ye ve R.Tayyip Erdoğan’a oy veriyorsa, bunun nedeni, bu insanların aldatılmışlığıdır ve cahilliğidir; Aziz Nesin’in bir dönemki iddiasına göre, aptallığıdır.

Bu görüşü savunanlar, böyle bir sonuca varınca, kendilerine görev olarak, bu halka öncülük etmeyi, onları eğitmeyi, örgütlemeyi, yönetmeyi belirlerler. Bu anlayışla da halka tepeden bakarlarsa, halkı küçümser ve aşağılarlar. Halkın davranışlarını anlamak yerine, enfüsiyye bataklığında kulaç atıp, halkı suçlarlar ve kendilerini çok beğenip, bir hayal dünyasında vakit geçirirler.

Deprem uzmanı bilimden koparsa, bedelini deprem riski olan bölgelerdeki insanlar yaşar.

Meteoroloji uzmanı bilimden koparsa, bedelini başta çiftçiler olmak üzere tüm halk öder.

Toplumsal bilimlerle uğraşan kişi bilimden koparsa, ancak kendisi gibi sübjektivizme batanlara zarar verir; halk zaten onları ciddiye almaz.

Ancak eğer bilimden kopan “halkı kurtarmaya çalıştığını düşünen bir politikacıysa”, o takdirde verdiği zarar hem kendi siyasi örgütüne, hem de halka olur.

İster beğenin, ister beğenmeyin, AKP döneminde işçi sınıfının geniş kesimlerinin hayat standardı yükseldi. AKP bunu izlediği kısa vadeli bazı ekonomik önlemlerle gerçekleştirdi. Ancak son yıllarda, bir dönem halkın hayat standardının yükselmesini sağlayan ekonomi politikalarının orta ve uzun vadedeki olumsuz sonuçları ortaya çıkmaya ve etkisini göstermeye başladı. Son iki yıldır ve özellikle son 7-8 aydır

Türkiye ekonomisinin yaşadığı çok büyük krizin etkileri başta işçi sınıfı olmak üzere esnaf-sanatkar ve köylüler tarafından da hissedilmeye başlandı.

Toplumsal bilimlerle uğraşanlar ve özel olarak da iktisatçılar, çok karmaşık toplumsal, ekonomik ve siyasal gelişmeler içinde, doğru yerlere bakmayı bilir, doğru verilere erişebilirse, insanların gelişmeler karşısındaki olası tepkilerini de önceden tahmin edebilir. Bir meteoroloji uzmanının yararlandığı güvenilir veriler gibi, bir iktisatçının ve toplumsal bilimle uğraşan kişinin de güvenilir verilere bakması, enfüsiyyeden (öznellikten, sübjektivizmden) kaçınması, geleceğe ilişkin tahminlerinin gerçekleşme olasılığını artırır.

Toplumsal gelişmeleri anlamada bilimden ve somut şartların somut tahlilinden kopanlar, halkın sağduyusunu ve mantıklı tepkilerini anlayamadıkları için büyük hatalar yaparlar. Halkı anlamayan, halka tepeden bakan, halka saygı duymayan, halkın büyük birikimini görmeden halka akıl öğretmeye kalkanlar genellikle halk tarafından dışlanır.

Kendilerine “halkı kurtarma, halka öncülük etme misyonu” yükleyen siyasi kişi ve yapıların düştüğü durum genellikle budur.

Halkımız, Anadolu'nun binlerce yıllık kültürel birikiminin mirasçısıdır; sorun çözme konusunda çok büyük beceriye sahiptir. “Ben de halimce Bedreddinem,” der. Örgün eğitimi yüksek olmasa da kâmindir, olgundur, görmüş geçirmiştir, feleğin çemberinden geçmiştir. Zekidir, şeytana pabucu ters giydirecek kadar kurnaz çarıklı erkani-harptir. Saf gözükmek, adam kullanma konusunda çok yeteneklidir. Çok mecbur kalmadıkça, risk almaz. Sırtında yumurta küfesi taşıdığı için son derece ihtiyatlıdır **ve sabırlıdır**; köpeğe dalaşmak yerine çalığı dolaşmayı yeğler.

Bu insanlar kısa vadeli çıkarlarını çok iyi bilir; gelişmeler karşısında tutumunu belirlerken son derece “gerçekçi”dir.

Diğer bir deyişle, kendisiyle benzer sorunları yaşamadan ona akıl öğretmeye kalkanlara, “dışarıdan gazel okuyanlara” tepkilidir. Osmanlı'da oyun çoktur denir, yüzyılların tecrübesinin yarattığı ihtiyatlılıkla hareket eden insanımız, ona akıl öğretmeye kalkanları suya götürür, susuz getirir, tuz yalatır, bir kez daha suya götürüp susuz getirir.

Hipokrat yemininde şu cümle vardır: “Yeteneğim ve hâkimiyetim ölçüsünde hastalarımın iyiliği için tedaviler önereceğim ve asla kimseye zarar vermeyeceğim.”

Hekimlikte hastaya zarar vermemek temel ilkedir. Zarar vermemek için de hastalık doğru teşhis edilmeli ve bilimin yol göstericiliğinde bir tedavi uygulanmalıdır.

Toplumsal bilimlerde de öncelikli kural, topluma zarar vermemektir. Zarar vermemek için de somut şartların somut tahlili yapılmalı, toplumsal dinamikler önyargısız biçimde ve bilimin yol göstericiliğinde incelenmeli ve ihtiyaca uygun çözüm yolları önerilmelidir. Gerçeklerden korkmamak gerekir. Bilimi kullanarak somut şartların somut tahlilini yapmak yerine gönlünden geçeni gördüğünü zannedenlerin yaptıkları işler, toplumsal gelişmeye yarardan çok zarar vermektedir.

Halkın çok büyük bölümü siyasi tercihlerini kısa vadeli ekonomik çıkarları temelinde mantıklı, “gerçekçi” ve rasyonel bir biçimde belirler. İnsanların büyük bölümünün siyasi tercihlerini aldatılarak yaptıkları ve halkın cahil olduğunu sanmak, halkı küçümsemenin, halka tepeden bakmanın ve bilimsel yaklaşımdan yoksunluğun sonucudur. Anlamaya çalışmak yerine kolayca yargılamaya ve suçlamaya kalkmak gerçeklikten ve halktan kopmaktır.

Fazilet Partisi'nin 18 Nisan 1999 milletvekili seçimlerindeki oy oranı yüzde 15,39 idi. Fazilet Partisi'nden ayrılanlar, ekonomik krizin etkisinin en fazla hissedildiği günlerde, 14 Ağustos 2001 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi'ni (AKP) kurdular. 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan milletvekili seçimlerinde Fazilet Partisi'nin yerini alan Saadet Partisi'nin oyu yüzde 2,49 düzeyinde kalırken, AKP'nin oyu yüzde 34,28 oldu.

AKP oy oranını 22 Temmuz 2007 milletvekili seçimlerinde yüzde 46,58'e ve 12 Haziran 2011 milletvekili seçimlerinde yüzde 49,83'e yükseltti.

İnsanlar inançları nedeniyle mi AKP'ye yöneldi? AKP yandaşı basın ve yayın organlarının propagandaları sayesinde insanlarımız aldatıldı ve AKP'ye mi yönlendirildi? AKP'nin oylarının artmasında tarikat ve cemaatler mi belirleyici oldu?

Yoksa kısa vadeli çıkarlarını ön planda tutan insanların önemli bir bölümü, 2002-2011 döneminde AKP'nin uygulamalarından memnun kaldı da oraya mı yöneldi?

AKP, oylarını insanları aldatarak değil, insanlara onların istediklerinin bir bölümünü vererek, bileğinin hakkıyla artırdı.

Halkımızın son derece "gerçekçi," mantıklı, kısa vadeli çıkarlarını çok iyi bilen, görmüş geçirmiş akıllı insanlar olduğunu bildiğimizde, AKP'nin oy gücünü artırabilmesinin insanlarımızın hayat standardının yükselmesine bağlı olduğunu söyleyebiliriz.

12 Haziran 2011 milletvekili seçimlerinde yüzde 49,83 oranında oy alan AKP, 7 Haziran 2015 seçimlerinde yüzde 40,87 düzeyinde kaldı. PKK'ya karşı başlatılan büyük operasyonlar sonrasında 1 Kasım 2015 milletvekili seçimlerinde oy oranını yeniden 49,50 düzeyine çıkartmayı başardı. Ancak 24 Haziran 2018 milletvekili seçimlerinde bu oy oranı yüzde 42,56'ya indi. 14 Mayıs 2023 milletvekili seçimlerinde de oy oranı, seçimlerde devletin tüm olanaklarının kullanılmasına rağmen, yüzde 35,62 düzeyinde kaldı. 1 Kasım 2015'teki yüzde 49,50 oranı, 8 yıl sonra ancak yüzde 35,62 düzeyine erişebildi.

Türkiye, kalbe giden damarları büyük ölçüde tıkalı bir hasta durumundadır. Her geçen gün, damarların tıkanıklık oranı yükselmektedir. Kalp krizinin yaşanma olasılığı her geçen gün artmaktadır.

Gelirinin epeyce üstünde bir harcamaya yöneltilmiş olan insanlarımız borçlarını geri ödemekte giderek daha fazla zorlanmaktadır.

Özelleştirilen sağlık sisteminin yüksek maliyeti, sağlık sisteminden yararlananların harcamalarını artırmaktadır. Genel sağlık sigortası primleri de önemli bir yük oluşturmaya başlamıştır.

Çocuğunu üniversiteye göndererek hayatını kurtardığını düşünen aileler, işsiz üniversite mezunlarının bunalımıyla uğraşmaktadır.

İşyerleri küçülmekte veya kapanmaktadır; işçi alacaklarının ödenmesinde zorluklar artmaktadır.

TÜİK'in gerçekliği hiçbir şekilde yansıtmayan TÜFE'si kullanılarak 14,7 milyon emekli, dul ve yetimin, 3,1 milyon devlet memurunun, kamuda çalışan 566 bin sözleşmeli personelin, toplu iş sözleşmesi kapsamındaki yaklaşık 1,5 milyon işçinin ve sayıları 10 milyon dolaylarında olan asgari ücretlinin geliri düşürülmektedir.

Suriyeli ve Afganlar gerek toplum yapısını bozmakta, gerek Türkiye'de yerleşmiş olan çalışma koşullarını geriletmede kullanılmaktadır.

Türkiye, gençlerin büyük bir bölümünün ilk fırsatta başka bir ülkeye gitmeye can attığı bir duruma gelmiştir.

"Bu milletten bir halt olup olmayacağını" önümüzdeki haftalarda ve özellikle 2024 Mart yerel seçimlerinde ve sonrasında göreceğiz.